

DOMENIUL FUNCJAR AL BOIERILOR PĂIENI DIN JUDEȚUL DOLJ *

ILEANA CIOAREC*

Originari din localitatea **Paia**, de unde familia și-a luat numele, boierii Păieni sunt atestați prima oară în secolul al XVI-lea, când documentele menționează pe un un anume Bodin din Paia, vătaf de plai în anul 1583¹.

Deținătorii unui întins domeniu funciar, Păienii se pot alătura altor familii cu veche și îndepărtată ascendență boierească, probabil dinainte de constituirea statului feudal Țara Românească. Existența domeniului lor este dovedită atât de numeroase diate, testamente, cât și de mai multe hotărnicii, rămase ca mărturie de-a lungul timpului.

Această familie boierească avea proprietăți în toate județele Olteniei: Dolj, Gorj, Mehedinți și Romanați. În județul Dolj, boierii Păieni au stăpânit următoarele moșii și sate: Paia, Gubaucea, Hunia, Maglavit, Booveni, Rojiște și Drăgnei.

Moșia lor de vatră și centrul de manifestare socio-economică și politică a fost **Paia**. Aceasta este menționată într-un hrisov emis la 17 mai 1589, prin care Mihnea Turcitul a întărit lui Nica al doilea postelnic și soției sale Maria, nepoata Ancăi din Coiani, stăpânirea peste mai multe sate, printre care și „Paia toată”. În hrisov, se precizează că acest sat „au fost de moșie și de strămoșie, vechi și drepte averi, partea aleasă a răposatului Radu postelnic de la frații săi, Barbu mare ban al Craiovei, Pârvu mare vornic și Danciu comis numit Gogoășe, ocine împărțite și alese de tatăl lor, jupan Neagoe ban Strehăianul, din zilele răposatului Vlad voevod Călugărul”². La 29 august 1594, Mihai Viteazul a întărit mănăstirii Glavacioc a patra parte din satul Paia. Mănăstirea primise această parte de moșie ca danie de la jupânița Marga, fiica lui Matei ban, cu condiția ca ea să fie înmormântată în locașul de cult. Donația fusese făcută în perioada în domn al Țării Românești era Mihnea Turcitul. În timpul domniei lui Mihai Viteazul, partea de

* Articolul face parte din tema de plan *Dinamică economică și socială în sud-vestul României în perioada fanariotă (1716-1822)*.

* Cercetător științific III, dr., Institutul de Cercetări Socio-Umane „C. S. Nicolăescu-Plopșor” din Craiova, al Academiei Române; e-mail: ileanacioarec@yahoo.com.

¹ Nicolae Stoicescu, *Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova. Secolele XIV-XVII*, București, Editura Enciclopedică Română, 1971, p. 200; Marcel Romanescu, *Ceva despre Brădești*, în C. D. Fortunescu, G. D. Florescu, Marcel Romanescu, *Două neamuri oltene: Creștetii și Brădeștii*, Craiova, 1944, p. 58.

² *Documente privind istoria României*, veacul XVI, B, *Țara Românească vol. V (1581-1590)*, București, Editura Academiei Române, 1952, p. 403 (în continuare se va cita DIR, B).

moșie din Paia dăruită mănăstirii Glavacioc a fost cotropită de Danciu, fost vornic din Brâncoveni și de Manta mare paharnic. Nemulțumiți, călugării s-au adresat divanului domnesc susținând că partea de moșie cotropită le aparține. În susținerea celor afirmate au prezentat mai multe „cărți” de la Mihnea Turcitu și Ștefan Surdu, din care reieșea că mănăstirea primise această parte de moșie ca zestre de la jupânița Marga, fiica lui Matei ban³. La 10 aprilie 1610, Radu Șerban a confirmat lui Ghiocă postelnic stăpânirea peste o parte din Paia pe care o cumpărase de la Oprea cu 600 de aspri⁴. În septembrie 1793, mai mulți boieri au judecat pricina dintre Gheorghe Păianu cu Luxandra Haralamb, fiica răposatului serdar Iordache Păianu. Cea din urmă susținea că moșia Paia îi aparținea în întregime. După cercetare, domnitorul Alexandru Moruzi a hotărât ca Gheorghe Păianu să stăpânească jumătate din moșia Paia. Ulterior, acesta a vândut partea sa de moșie din Paia paharnicului Bibescu. La începutul secolului al XIX-lea, serdarul Iordache Păianu a răscumpărat de la paharnicul Bibescu partea de moșie din Paia, vândută de Gheorghe Păianu. Cealaltă jumătate a moșiei a rămas în proprietatea Luxandrei Păianu. În anul 1819, moșia Paia se găsea în stăpânirea boierilor Păieni⁵. În anul 1831, ca stăpâni ai acestei moșii sunt menționați șetrarul Teodorache Păianu și Nicolache Păianu⁶. În 1864, moșia Paia se afla în stăpânirea lui Nicolae Păianu, Gheorghe Păianu și Petre Colibășianu⁷. În anul 1906, ca proprietari ai moșiei sunt menționați: Sever Gărdăreanu, C. Colibășianu, Gheorghe N. Păianu, Colonel Drăgoescu, Jose de la Guerero, inginerul N. I. Păianu și D. Comșa⁸. În anul 1918, pe moșia Botoșești-Paia se aflau mai mulți proprietari: Janeta Milescu (4569 ha), Maria Comșa (542 ha), Sabin Iliescu (350 ha), Gr. Drăgoescu (600 ha) și Gh. Păianu (531 ha).

Un alt sat care a intrat în stăpânirea boierilor Păieni a fost **Gubauceca**. Este menționat în hrisovul emis la 29 iunie-18 septembrie 1577 ca hotar al satului Bucoviciorul⁹. La 28 august 1579, Radu Mihnea a întărit postelnicilor Radu și Preda Brădescu și nepoatei lor, Paraschiva satul „Gubauceca toată și cu tot hotarul și cu tot venitul”. În hrisov, se menționează că cei trei moșteniseră satul de la bunicii lor, Stoican și Preda. Aceștia primiseră satul de la Radu de la Afumați ca răsplată pentru vitejia de care dăduseră dovadă în luptele cu turcii. În timpul domniei lui Radu Mihnea, Radu, Preda și Paraschiva s-au judecat cu Isar, care pretindea că moșia Gubauceca îi aparține. Domnul le-a cerut celor două părți să aducă câte 12 jurători care să confirme cele susținute. Isar nu a putut să aducă pe cei 12 boieri jurători și astfel satul a rămas în continuare în stăpânirea lui Radu,

³ *Ibidem*, vol. VI (1591-1600), București, Editura Academiei Române, 1953, pp. 149-150.

⁴ *Ibidem*, veac XVII, vol. I (1601-1610), București, Editura Academiei Române, 1951, p. 445.

⁵ Ioana Constantinescu, *Structuri socio-fiscale în județul Mehedinți după cataografia din decembrie 1819*, în „Mehedinți – istorie și cultură”, vol. I, Drobeta Turnu Severin, 1978, p. 201.

⁶ Ion Donat, Ion Pătroi, Dinică Ciobotea, *Cataografia obștească a Țării Românești din 1831*, Craiova, Editura Helios, 1999, p. 5.

⁷ Ion Ionescu de la Brad, *Agricultura română din județul Mehedinți*, București, 1864, p. 494.

⁸ *Anuarul agriculturii pe anul 1906 cuprinzând cele 5 județe din regiune Dolj, Gorj, Mehedinți, Romanați, Vâlcea*, Craiova, f.a., p. 97.

⁹ DIR, B, veac XVI, vol. III (1551-1570), București, Editura Academiei Române, 1952, p. 273.

Preda și Paraschivei¹⁰. Ulterior, Preda Brădescu a dăruit o parte din moșia Gubaucea fiicei sale Stana, care s-a căsătorit cu Lațco din Paia. Mai târziu, urmașii lui Radu, Preda și ai lui Lațco din Paia au vândut satul Gubaucea lui Vladislav slugerul. După moartea sa, satul i-a revenit fiului său Hamza clucerul care l-a vândut lui Ionașco din Vardinița. În anul 1669, Curuia medelnicerul și Vasile Păianu au răscumpărat satul Gubaucea de la Ionașco din Vardinița, restituindu-i acestuia banii pe care acesta îi dăduse. În anul 1727, moșia Gubaucea se afla în stăpânirea boierilor Păieni¹¹. În anul 1819, ca proprietar al moșiei Gubaucea este menționat Tudorache Păianu¹². În anul 1831, moșia se afla în stăpânirea medelnicerului Fotache Păianu, a lui Teodorache Păianu și vornicului Ion Știrbei. Conform Catagrafiei din anul 1845, proprietari ai moșiei Gubaucea erau Dincă Coțofeanu și Stanca Păianca¹³. În anul 1864, pe moșia Gubaucea, aflată în proprietatea lui T. Păianu și Gheorghe Coțofeanu, au fost împroprietăriți 164 de săreni. În anul 1906, ca proprietari ai moșiei Gubaucea sunt menționați: Răduț Geblescu (900 ha), M. Trițescu (600 ha), A. N. Strâmbeanu (500 ha), V. Popescu (300 ha), C. Păianu (150 ha), Carisi Strâmbeanu (120 ha), colonel G. Savopol (350 ha)¹⁴.

Și satul **Drăgnei** s-a aflat în stăpânirea boierilor Păieni. Acesta este menționat în hrisovul emis la 29 iunie-18 septembrie 1577, ca hotar al satului Bucoviciorul¹⁵. La 28 august 1579, Radu Mihnea a întărit postelnicilor Radu și Preda și nepoatei lor Paraschiva satul Drăgnei „tot și cu toate hotarele și cu tot venitul”¹⁶. În hrisov, se menționează că cei trei moșteniseră satul de la bunicii lor, Stoican și Preda. Aceștia primiseră satul de la Radu de la Afumați ca răsplată pentru vitejia lor în luptele purtate. În timpul domniei lui Radu Mihnea, Radu, Preda și Paraschiva s-au judecat cu Isar, care pretindea că moșia Gubaucea îi aparține. Domnul le-a cerut celor două părți să aducă câte 12 jurători, care să confirme cele susținute. Isar nu a putut să-i aducă pe cei 12 boieri jurători și astfel, satul a rămas în continuare în stăpânirea lui Radu, Preda și Paraschivei¹⁷. În anul 1908-1909, a fost realizată, de către inginerul hotarnic D. Giormăneanu, la cererea Esterei C. Păianu, hotărnicia moșiei Drăgnei, stabilindu-se cu această ocazie limitele acestei moșii. Potrivit acestui act, hotarul dintre Drăgnei și partea din moșia Gubaucea aflată în proprietatea lui Vasile Popescu începea din: „piatra din colț, punct comun între moșiile Toia, Gubaucea propriu-zisă și Gubaucea ce-i zice și Gubaucița sau Drăgnei merge spre miazăzi pe vechiul mușchi sau mejdină de

¹⁰ *Ibidem*, vol. IV (1571-1580), București, Editura Academiei Române, 1952, p. 414.

¹¹ Dumitru Bălașa, *Sate și oameni din județul Mehedinți în 1727*, în „Mehedinți-Cultură și civilizație”, vol. IV, Drobeta Turnu Severin, 1982, p. 69.

¹² Ioana Constantinescu, *op. cit.*, p. 201.

¹³ Ion Ionescu, *Catagrafia Episcopiei Râmnicului de la 1845*, în „Mitropolia Olteniei”, anul XVII, 1965, nr. 5-6, 1965, p. 448.

¹⁴ *Anuarul agriculturii pe anul 1906 cuprinzând cele 5 județe din regiune Dolj, Gorj, Mehedinți, Romanați, Vâlcea*, p. 24.

¹⁵ DIR, B, veac XVI, vol. III, p. 273.

¹⁶ *Ibidem*, vol. IV, p. 414.

¹⁷ *Ibidem*.

hotar, peste valea făgețelului până la movila veche din șesul dealului, și de aici tot înainte pe vechiul hotar și trecând prin movila veche intermediară merge tot spre miazăzi peste drumul Carpenului, până în movila veche din culmea Văii Petriceana. Și de aici tot înainte pe vechiul hotar, pe coastă la vale peste apa Văii Petriceana și pe coastă în sus până în movila veche din dosul văii. Și de aici tot înainte spre miazăzi pe vechiul hotar pe coastă la deal, peste drumul cătunului Bechet până în movila veche din capul delimitării. Din această movilă merge tot înainte spre miazăzi pe vechiul hotar, până în movila veche din coasta dealului Deznățuiului, iar de aici tot spre miazăzi înclinat spre răsărit pe vechiul hotar, pe coasta dealului în jos până în movila veche din poalele dealului. Iar de aici tot înainte spre miazăzi pe vechiul hotar, pe drumul Călugăreilor. Iar de aici merge tot spre miazăzi, peste apa Deznățuiului până în movila veche. Și de aici merge spre miazăzi pe coasta dealului în sus, până în movila veche din culmea dealului. Iar de aici merge pe șesul dealului, tot pe vechiul hotar spre miazăzi înclinat spre răsărit până în movila veche de lângă drumul Craiovei. Și de aici pe șes înainte spre miazăzi pe vechiul hotar până în movila veche”¹⁸.

Hotarul dintre moșiile Drăgnei și Teiu pornea din „răscruciul vechi în marginea ce am făcut acum aproape de groapa unei cârciumi ce au fost odată pe moșia Gubaucea. De aici linie dreaptă între răsărit și miazăzi până în măgura ce am făcut în marginea Lacului cu Osiacii”¹⁹. Limita despărțitoare dintre moșia Drăgnei și partea de moșie din Gubaucea aflată în proprietatea lui Ion Bârcanu și Constantin Zulufatul începea din: „movila veche ce este făcută pe hotarul moșiei Teiu spre miazănoapte, pe mejdina posesiei, drept în movila ce este semn despărțitor dintre cumpărăturile lui Ioan Bârcanu și dintre ale răposatului Constantin Zulufatu. Și de aici, tot drept înainte spre miazănoapte, pe mejdina posesiei actuale până în movila ce este semn comun între partea doamnei Sofia I. Smărăndescu, între a doamnei Estera Păianu și între fundăturile casei răpsatului Constanti Zulufatu”²⁰.

Hotarul despărțitor între moșia Drăgnei și partea din moșia Gubaucea aflată în stăpânirea Sofiei I. Smărăndescu începea din „movila veche spre miazănoapte peste drumul Craiovei și de aici tot înainte spre miazănoapte pe actuala posesie. Și de aici tot pe actuala posesie și tot spre miazănoapte pe coastă în vale și peste apa Deznățuiului până în măgura ce este făcută în crivina Deznățuiului. Iar de aici tot pe actuala posesie și tot spre miazănoapte peste drumul Călugăreilor, trecând prin măgura veche pe coastă la deal până în movila din coastă. Și de aici tot spre miazănoapte înclinat spre răsărit pe linia actuala posesiuni, pe șesul dealului și peste drumul cătunului Bechte până în movila din trăsura hotarului general. Și de aici tot drept înainte, pe linia actuala posesiuni și tot spre miazănoapte înclinat spre răsărit, pe coastă în jos și peste scursura văii Petriciana până în movila ce este făcută în talvegul văii. Și de aici tot pe posesia actuală, spre miazănoapte înclinat spre răsărit, pe coastă în sus, peste drumul Carpenului până în movila ce este făcută deasupra văii Făgețelului. Apoi, tot pe posesie, spre miazănoapte înclinat spre

¹⁸ SJAN Dolj, Colecția Cărți de Hotârmic, dosar 722/1889-1909, ff. 46-47.

¹⁹ *Ibidem*, ff. 47-48.

²⁰ *Ibidem*, ff. 48-49.

răsărit, pe coastă în jos până la semnul vechi al posesiunii de lângă scursura văii Făgețelului”²¹. În ceea ce privește hotarul dintre moșia Drăgnei și partea de moșie din Gubaucea a lui Răduț Geblescu, actul de hotărnicie stabilea că acesta începea din „măgura veche ce este lângă scursura văii Făgețelului în partea de miazăzi, trecând firul apei Făgețelului merge spre miazănoapte înclinat spre răsărit pe coastă în sus, drept în movila de pe linia hotarului Toia”²². Limita dintre moșia Drăgnei și moșia Toaia pornea din „semnul vechi al posesiunii ce este despre fundătura lui Răduț Geblescu drept în piatra din colț despre Gubaucea propriu-zisă”²³. După această dată moșia, Drăgnei nu mai apare menționată, ea contopindu-se cu moșia Gubaucea.

Un alt sat component al domeniului funciar al boierilor Păieni a fost Rojiște. Este menționat într-un hrisov emis la 31 iunie 1577, prin care Alexandru Mircea a întărit lui Vlad și Neagu Căpățână stăpânirea asupra satului Rojiștea pe care îl primiseră de la Ivașcu. Anterior, satul se aflase în stăpânirea boierilor Craiovești²⁴. În anul 1828, moșia Rojiștea se afla în stăpânirea lui Ștefan Coțofeanu²⁵. În anul 1831, ca proprietari ai moșiei Rojiștea sunt menționați Iancu Ralea și Marghioala Coțofeanca²⁶. După anul 1831, sunt menționate satele Rojiștea de Jos, aflat în proprietatea lui Nicolae Păianu și Rojiștea de Sus, al cărei proprietar era Ioan Ralea. În anul 1837, moșia Rojiștea de Jos se afla în stăpânirea parucicului Nicolache Păianu²⁷. Tot el era proprietar al moșiei și în 1845²⁸. În anul 1864, pe partea de moșie din Rojiște, aflată în proprietatea Mariei N. Păianu, au fost împroprietărite 18 săteni, care au primit 143 de pogoane.

În anul 1894, la cererea Mariei N. Păianu, inginerul hotarnic M. N. Popescu a stabilit hotarul despărțitor între partea de moșie rămasă în proprietatea Păienilor și partea cedată locuitorilor. Hotarul începea: „din movila ce am făcut la răsărit de drumul Bechetului drept spre apus puțin spre miazănoapte în movila de deasupra drumului Bechetului. Iar de aici se întoarce și merge drept spre miazănoapte în movila din marginea drumului Bechetului. Iar de aici se întoarce și merge spre apus și cam spre miazăzi peste drumul Bechetului drept în movila din muchia de deasupra izvorului Vijoia. Iar de aici se întoarce și merge pe muchia dealului, peste muchii pe culme spre miază-noapte și puțin spre apus drept în movila ce s-a făcut deasupra grădinii lui Negrea. Iar de aici se întoarce și merge spre apus puțin spre miazăzi pe lângă coastă la vale și pe Crivină drept în movila ce s-a făcut lângă Lacul Roșu. Iar de aici se întoarce și merge spre miază-zi și cam spre apus drept în movila ce s-au făcut în codița bălții Roșului. Iar de aici se

²¹ *Ibidem*, ff. 49-50.

²² *Ibidem*, ff. 50-51.

²³ *Ibidem*, f. 51.

²⁴ DIR, B, veac XVI, vol. IV, p. 276.

²⁵ Paul-Emanoil Barbu, Vladimir Osiac, *Catagrafia județului Dolj din anul 1828*, Craiova, Editura Universitaria, 2001, pp. 115-117.

²⁶ Ion Donat, Ion Pătroi, Dinică Ciobotea, *op. cit.*, p. 44.

²⁷ T. G. Bulat, *Diviziunea proprietății rurale în Oltenia la 1837*, în „Arhivele Olteniei”, an V, nr. 23, 1926, p. 42.

²⁸ Ion Ionescu, *op. cit.*, p. 443.

întoarce și merge spre apus și cam spre miazănoapte drept în movila ce s-a făcut pe rădăcina părului lui Matei Ilie. Iar de aici merge tot spre apus și cam spre miazănoapte pe glod drept în movila ce o are făcută între Drumu Pădi și Drumu Livezilor. Iar de aici se întoarce și merge spre miazănoapte și cam spre orient drept în movila ce s-au făcut din dealu de pod lung de peste Strâmba. Iar de aici se întoarce și merge spre miazănoapte și cam spre răsărit drept peste scursura strâmbii în movila din glod care este punct despărțitor între Rojiștea lui Nicolae Păianu și Rojiștea dumnealui Barbu Golfineanu. Iar de aici se întoarce și merge tot pe hotar spre răsărit și cam spre miazăzi drept în movila de hotar cu piatra de lângă Podișor. Iar de aici se întoarce și merge spre miazănoapte și cam spre răsărit în piatra de lângă Fântâna Belcineanului. Iar de aici merge tot pe hotar spre răsărit și cam spre miazăzi drept în turnu bisericii care stă și punct despărțitor între Rojiștea dumnealui Nicolae Păianu și Rojiștea dumnealui Barbu Golfineanu. Iar de aici merge tot pe hotar spre răsărit și miazăzi prin comună peste drumul Bechetului drept în movila de hotar din marginea comunei. Iar de aici merge tot pe hotar și tot spre răsărit și cam spre miazăzi drept în movila de hotar din islaz. Iar de aici se întoarce și merge spre miazăzi și cam spre apus drept prin islaz în movila de lângă drumul Mârșanilor. Iar de aici merge tot spre miazăzi și cam spre apus peste drumul Mârșanilor drept în movila ce am făcut de la deal de drumul Bechetului”²⁹. În anul 1906, moșia Rojiștea se afla în stăpânirea epitropiei Bisericii Madona Dudu, a lui G. N. Păianu, a inginerului N. I. Păianu, a lui Dumitru Comșea și alui Jose de Luz Guerero³⁰.

Și satul **Hunia** s-a aflat o lungă perioadă de timp în stăpânirea boierilor Păieni. Este menționat într-un document emis la 27 mai 1623, când șase boieri luați pe răvașe domnești au împărțit averea rămasă de la Ion paharnic din Paia între soția sa Marina și fiul lor, Lațco comis. În urma împărțirii, satul Hunia a revenit lui Lațco comis³¹. Din documentul menționat rezultă că satul Hunia era mult mai vechi, el aflându-se deja în stăpânirea boierilor Păieni la începutul secolului al XVII-lea. La sfârșitul aceluiași secol, o parte din moșia Hunia a fost dată de Preda Păianu ca zestre fiicei sale Vilaia la căsătoria acesteia cu Gheorghe Obedeau. În anul 1727, moșia Hunia, situată în plasa ispravnicului Costandin Poenar din județul Mehedinți, se afla în stăpânirea vornicului Constantin Obedeau și a lui Ion Păianu³². Spre sfârșitul secolului al XVIII-lea, urmașii lui Constantin Obedeau și Ion Păianu au dăruit moșia bisericii Madona Dudu din Craiova.

Parte componentă a domeniului funciar al boierilor Păieni a fost și satul **Maglavit**. Este menționat într-un hrisov emis la 1589-15 aprilie 1591, ca hotar al satului Comani care a fost întărit de Mihnea Turcitul mănăstirii Tismana³³. La începutul secolului al XVII-lea, satul Maglavit se afla în stăpânirea lui Ion comisul

²⁹ SJAN Dolj, Colecția Cărți de Hotărnicie, dosar 459/1894, f. 12.

³⁰ *Anuarul agriculturii pe anul 1906 cuprinzând cele 5 județe din regiune Dolj, Gorj, Mehedinți, Romanați, Vâlcea*, p. 37.

³¹ DIR, B, veac XVII, vol. IV (1621-1625), București, Editura Academiei Române, 1954, p. 277.

³² Dumitru Bălașa, *op. cit.*, p. 70.

³³ DIR, B, veac XVI, vol. V, p. 396.

din Paia. Satul Maglavit a rămas în întregime în stăpânirea familiei Păianu până la sfârșitul secolului al XVIII-lea, când în urma căsătoriei Vilaiei Păianu, fiica lui Preda Păianu, cu Gheorghe Obedeanu o parte din el a trecut în posesia Obedenilor. În anul 1727, moșia Maglavit, situată în plasa ispravnicului Costandin Poenar din județul Mehedinți, se afla în stăpânirea vornicului Constantin Obedeanu și a lui Ion Păianu³⁴. La 28 octombrie 1764 Maria, soția lui Tudorache Păianu, împreună cu fiii săi Constantin și Gheorghe, au vândut ctitorilor bisericii Madona Dudu, partea lor de moșie din Maglavit cu 75 de taleri³⁵. Patru ani mai târziu, la 6 iunie, Gheorghită Păianu postelnicul, nepotul Maricăi Păianu, a vândut și el lui Hagi Gheorghe și Constantin Fotescu, ctitorii bisericii, partea lui de moșie din Maglavit cu 75 de taleri³⁶.

Un alt sat aflat în stăpânirea boierilor Păieni a fost și **Booveni**. A intrat în stăpânirea acestei familii boierești la începutul secolului al XIX-lea. În anul 1837, moșia Booveni se afla în stăpânirea lui sârdarului Ioan Ralea și a parucicului Nicolae Păianu³⁷. Cei doi sunt menționați ca proprietari ai acestei moșii și în anul 1845³⁸. În anul 1869, Maria N. Păianu nemulțumită că hotarele moșiei sale au fost încălcate de nenumărate ori de Nicolae Mihail a solicitat autorităților să trimită un inginer hotarnic care să stabilească semnele despărțitoare ale moșiilor Drănicu și Booveni. Ca inginer hotarnic a fost desemnat N. D. Iotta. Aceasta, după ce a analizat actele de proprietate puse la dispoziție de cele două părți, a fixat hotarul despărțitor dintre moșiile Booveni și Drănic. Acesta începea din „măgura veche de la gutui, situată aproape de țărmlu drept al Jiului. De aici, tot spre apus linie dreaptă în măgura din Lacul cerului înfierat situat în șesul piscului numit al Teișului. De aici tot spre apus linie dreaptă în lacul Ariciu din Poiana Mare de la Zariste unde au fost piatră. De aici tot spre apus în măgura de lângă drumul Șegărcii linie dreaptă. De aici pe drumul vechi al Șegărcii tot spre apus pe curbura drumului în măgura din drumul Tarășului. De aici tot pe drumul Șegărcii înspre apus, pe curbura drumului în stejarul din dolina lacului cu cânepa unde este măgura făcută pe rădăcinile stejarului ce a fost în țărmlu lacului despre nord”³⁹.

În stăpânirea boierilor Păieni s-a aflat pentru o scurtă perioadă de timp și satul **Cetate**. Acesta este menționat într-un hrisov emis la 3 mai 1625 ca hotar al satului Dârvari⁴⁰. Inițial, moșia Cetate s-a aflat în stăpânirea boierilor Bengești. La sfârșitul secolului al XVII-lea sau începutul secolului al XVIII-lea, Barbu Bengescu a dăruit moșia Cetate ca zestre fiicei sale Despa, la căsătoria acesteia cu consilierul Ilie Știrbei. În anul 1727, satul Cetate se afla în stăpânirea lui Ilie Știrbei⁴¹. După moartea sa, moșia a trecut în proprietatea fiului său, biv vel șetrar Nicolae Știrbei. La 6 noiembrie 1753, acesta a vândut moșia Cetate biv vel

³⁴ Dumitru Bălașa, *op. cit.*, p. 70.

³⁵ SJAN Dolj, Epitropia Bisericii Madona Dudu, dosar 3/1834-1865, f. 76.

³⁶ *Ibidem*.

³⁷ T. G. Bulat, *op. cit.*, p. 41.

³⁸ Ion Ionescu, *op. cit.*, p. 442.

³⁹ SJAN Dolj, Colecția Cărți de Hotărnicie, dosar 202/1869, f. 4.

⁴⁰ DIR, B, veac XVII, vol. IV, p. 510.

⁴¹ Dumitru Bălașa, *op. cit.*, p. 70.

medelnicerului Barbu Păianu⁴². Moșia Cetate nu a rămas pentru mult timp în stăpânirea acestei familii boierești deoarece la sfârșitul secolului al XVIII-lea, Gheorghe Păianu a dat-o ca zestre uneia dintre fiicele sale la căsătoria acesteia cu Constantin Haralambie.

Numeroasele moșii pe care boierii Păieni le-au deținut în județul Dolj demonstrează atât calitatea lor de mari boieri (stăpâni funciari), cât și rolurile economice și sociale importante pe care aceștia le-au jucat în societatea românească.

THE ESTATES OF THE PĂIANU BOYARS IN THE DOLJ DISTRICT

(Abstract)

Original from the locality Paia, from which the family took the name, the Păianu boyars are attested for the first time in the 16th century, when the documents mentioned a certain Bodin from Paia. Owning a wide landed property, the Păianu family, could join other families with an old and far off origin as boyars, probably before the foundation of the feudal state Walachia. The existence of their estate is proved by a great number of testaments and many others documents in which are specified the frontiers („hotărnicii”) that have remained as a testimony along the time. This noble family owned properties in four from the five districts of Oltenia: Dolj, Gorj, Mehedinți and Romanați.

The large number of estates demonstrates both their quality as important boyars and the economic role that they played in the Romanian society.

Keywords: Păianu boyars, the estates, Dolj district, testaments, frontiers.

⁴² Paul Șt. Grecianu, *Genealogii documentate ale familiilor boierești*, vol. II, București, 1916, p. 427.